

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بانکداری بدون ربا در جمهوری اسلامی پاکستان

نویسنده: حمید شمع ریزی

استاد راهنما: علی اصغر هدایتی

استاد مشاور: غلامرضا مصباحی، محمد ضیایی بیگدلی

سال تحصیلی: اسفند ۱۳۷۰

توصیفگر: ۲۱۰ ص. : جدول . شماره بازیابی ۵۶ الف .

واژگان کلیدی: بانکداری اسلامی / پاکستان / ایران / عقود اسلامی

چکیده:

هدف از این پژوهش بررسی بانکداری بدون ربا در جمهوری اسلامی پاکستان و تطبیق آن با بانکداری ایران است. تحقیق حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای انجام یافته و مباحث آن در سه فصل تنظیم شده است : فصل اول جنبه های نظری و فقهی بانکداری بدون ربا در پاکستان را مورد بررسی قرار می دهد. فصل دوم به عملکرد بانکداری بدون ربا در پاکستان از جنبه های مختلفی چون تجهیز منابع پولی، اعطای تسهیلات بانکی ، نقش بانک مرکزی و نظام بانکی و مالی می پردازد. نهایتاً فصل پایانی ، بانکداری بدون ربا در پاکستان و ایران را مورد مقایسه قرار می دهد.

نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد: تحریم ربا نزد مسلمانان از مسلمات است و هیچ تردیدی در آن وجود ندارد. آیات شریفه قرآن و روایات پیامبر (ص) و ائمه معصومین علیهم السلام بر این مسأله دلالت دارد و جای هیچگونه شک و شبهه‌ای را باقی نمی‌گذارد. دومین سنگ بنا در بانکداری بدون ربا، عقود اسلامی است و از میان این عقود آنچه که بیشتر از همه در پاکستان مورد تأکید قرار گرفته، مضاربه و مشارکت می‌باشد. در مقابل پاکستان که روند تدریجی در بانکداری بدون ربا را به مرحله اجرا گذاشت، جمهوری اسلامی ایران، مسیر تغییر وضعیت کامل و یکباره را در عمل اجرا نمود. تجهیز منابع پولی یا ستون بدهی‌های سیستم بانکی در پاکستان، متشکل از سپرده‌های معاملاتی (دیداری) و سپرده‌های سرمایه‌گذاری است که به اولی سودی تعلق نمی‌گیرد ولی اصل آن تضمین گردیده است ولی به دومی سود تعلق می‌گیرد، ولی اصل آن به طور رسمی تضمین نشده است. در طرف ستون دارایی‌های بانک یا اعطای تسهیلات بانکی، در پاکستان از ۱۲ روش و در ایران از ۱۴ روش در قانون و دستورالعملها نام برده شده است، اما در عمل تاکنون در هر دو کشور از ۱۲ روش استفاده گردیده است. در مورد بانک مرکزی مرکزی و نقش مهم آن در اعمال سیاستهای پولی، باید اظهار داشت که در هر دو کشور پاکستان و ایران، بعد از اجرای بانکداری بدون ربا، چندان دچار اختلال و تزلزل نگردیده است. مسائلی از قبیل نشر اسکناس، حفظ ارزش پول وثبات پولی، استقرار نظام پولی و اعتباری در جهت سلامت و رشد اقتصاد کشور و ... همچنان در قانون نظام بانکی موجود می‌باشد.

در پاکستان ۲۲ بانک تجاری و جود دارد که از این تعداد ۵ بانک مربوط به بانکهای تجاری ملی شده و ۱۷ بانک نمایندگی بانکهای خارجی موجود در پاکستان را به عهده دارند. چهار بانک تخصصی نیز برای احتیاجات خاص بخش صنعت و کشاورزی موجود می‌باشد در پاکستان بانکداری بدون ربا به گونه‌ای اجرا شده است که نقش وساطت سیستم بانکی دست نخورده باقی مانده است. اما در ایران، سیستم بانکی به عنوان وسیله‌ای برای انجام اهداف و آرمانهای انقلاب اسلامی به کار رفته است. در

هرد وکشور ایران و پاکستان ، نرخهای سود اعطایی به سپرده گذاران نمی تواند منعکس کننده نرخ سود واقعی فعالیتهای اقتصادی باشد و این مسأله ، نقش واسطه وجوه بودن سیستم بانکی را به نوبه خود ، تحت تأثیر منفی قرار داده است.